

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ

ЗА ОСВІТНЬОЮ (ПРОФЕСІЙНОЮ) ПРОГРАМОЮ

(«ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»)

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньою (професійною) програмою («Лабораторна діагностика»)» було проведено у листопаді 2021-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (листопад 2021),
- аналіз даних (грудень 2021),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (грудень 2021).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Лабораторна діагностика» (I (бакалаврський) рівень освіти).

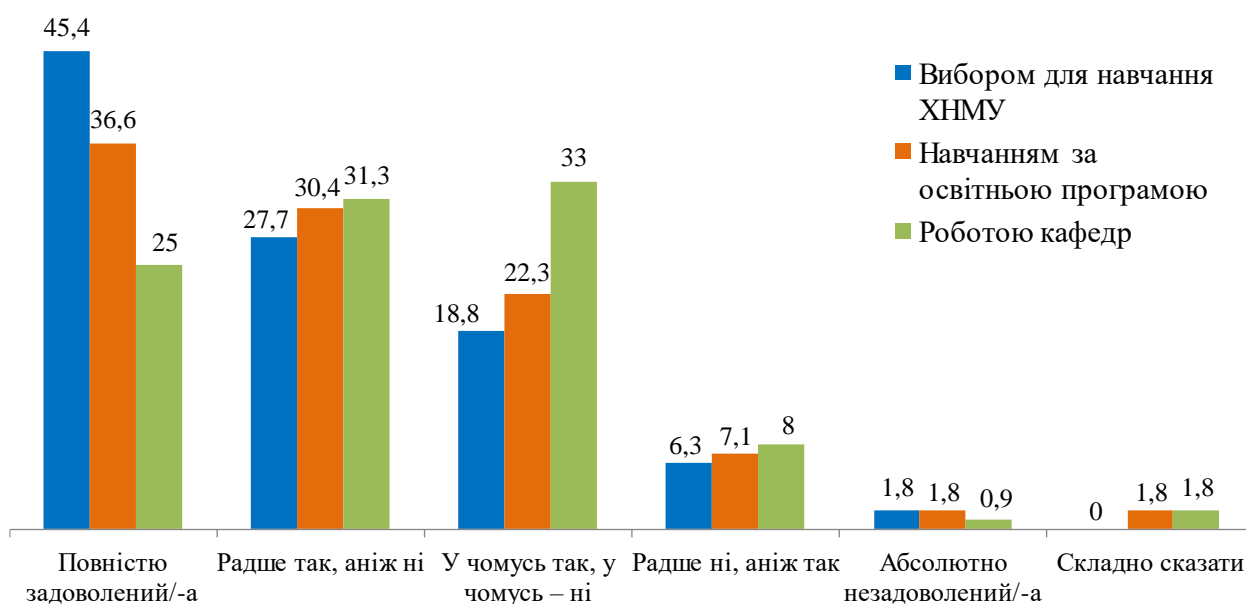
У підсумку в дослідженні взяло участь 112 респондентів/-ок, що складає 71,3 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Лабораторна діагностика». Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 30 осіб (що склало 26,8 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 35 осіб (31,2 %), 3-й курс — 30 осіб (26,8 %), 4-й курс — 17 осіб (15,2 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Лабораторна діагностика») та задоволення від роботи кафедр університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені

вибором університету, освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 73,2; 67 та 56,3 % відповідно. Незадоволених (радше незадоволених та абсолютно незадоволених) вибором університету, освітньою програмою та роботою кафедр була виявлена незначна кількість: 8,1; 8,9 та 8,9 % відповідно. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 18,8 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 22,3 % — стосовно вибору освітньої програми, а 8 % — стосовно роботи кафедр.

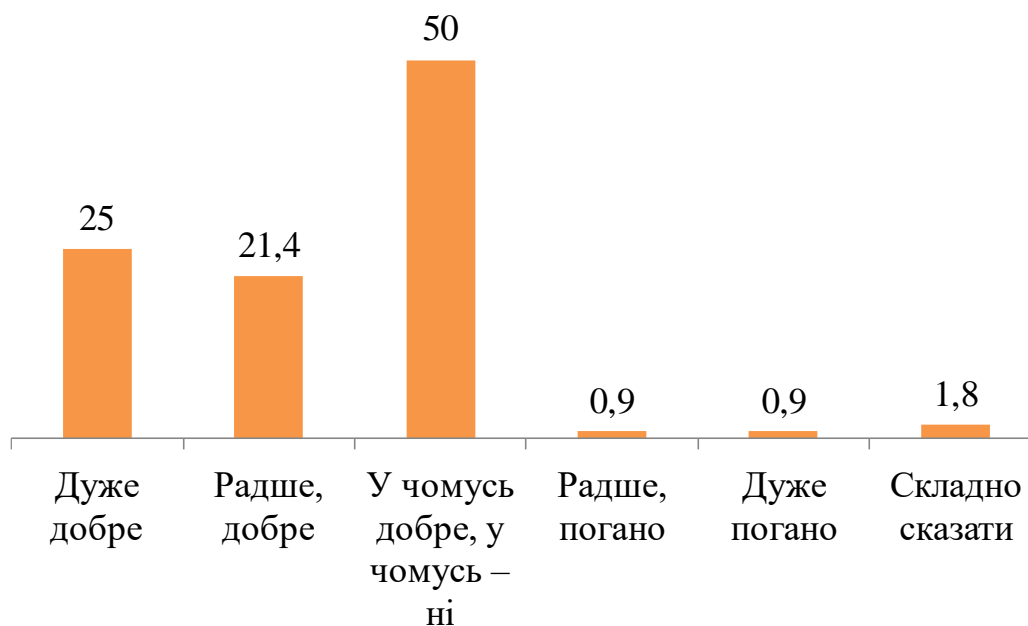

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для 40,2 % респондентів/-ок. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, виявилось 11,6 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 44,6 %. Не змогли відповісти на питання 3,6 % опитаних.

Близько половини здобувачів/-ок (46,4 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Половина, 50 % респондентів/-ок займають серединну позицію. Таких, які негативно б

ставились до якості освіти в університеті виявлено мало, 1,8 %. Утримались від відповіді теж 1,8 %.

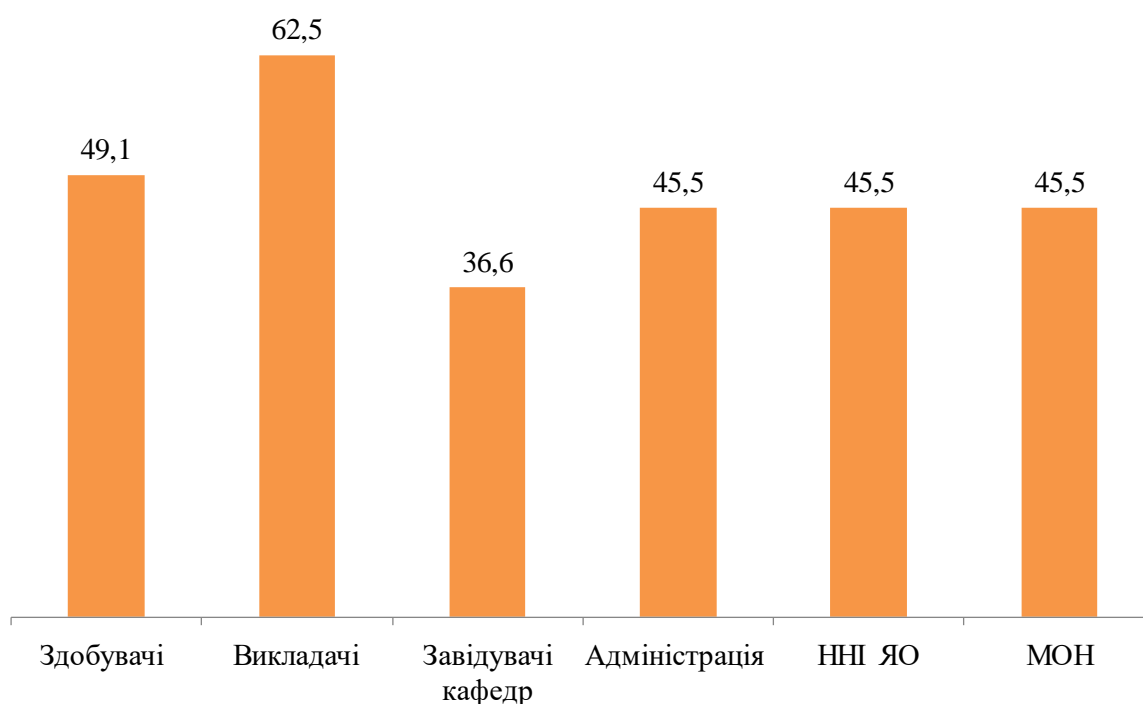

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що переважна більшість опитаних (80,3 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 64,3 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні потреби та інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (62,5 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Майже половина опитаних (49,1 %) вважають, що саме здобувачі впливають на якість освіти. Адміністрація університету, Навчально-науковий інститут якості освіти та Міністерство освіти і науки України посідають «в рейтингу» третю позицію

із результатами 45,5 %. Найменший відсоток опитаних, 36,6 %, вважають завідувачів кафедр відповідальними за якість освіти.

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, загалом більшість опитаних підтвердили свою поінформованість (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі та завдання навчання був найбільшим (це зазначили 70,5 % респонденток/-ів).

Поінформованість про зміст, методи та форми навчання, а також про критерії оцінювання також є високим: 60,7, 67,9 та 63,4 %% опитаних володіли інформацією про ці аспекти навчання до його початку.

А найменший відсоток поінформованих (який тим не менш, склав більшість серед опитаних), 57,1 %, стосувався поінформованості про очікувані результати навчання.

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (55,4 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених та абсолютно незадоволених виявилось 8 %. Ще 35,7 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні», а 0,9 % утруднились із відповіддю.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «тести», «демонстрація презентації» та «усне опитування» (про них згадали відповідно 85,7 %, 82,1 % та 78,6 % респонденток/-ів). З великою вірогідністю можна припустити, що доволі рідко використовується рольові ділові ігри (2,7 %), письмові творчі роботи (8,9 %) та симуляційне обладнання (17,9 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

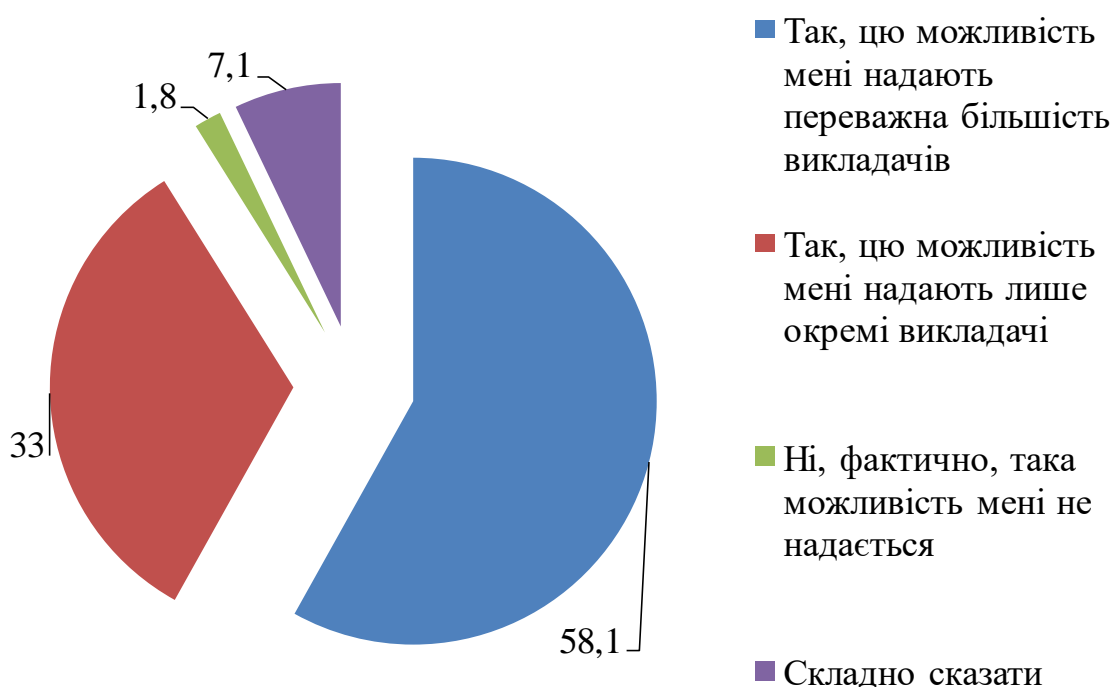
Більшість опитаних, 65,2 %, вважають застосовані методи і форми ефективними, трохи менше половини, 48,2 %, вважають їх сучасними та інноваційними. 53,6 % опитаних вважають застосовані форми і методи викладання відповідними їхній освітній програмі. Неefективними ці методи вважають 5,4 % респондентів/-ок, несучасними — 21,4 % та 6,3 % не вважають їх відповідними освітній програмі.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 38,4 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 41,1 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 20,5 % не змогли надати однозначну відповідь.

Тільки 18,8 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення

освітніх програм зі спеціальності. Третина тих, хто висловлював пропозиції (33,3 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). 58,1 % опитаних вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, 33 % вказують на те, що таку можливість надають окремі викладачі. Про відсутність такої можливості повідомили 1,8 % респондентів/-ок.

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (57,2 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 8 % опитаних, та 34,8 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-

ок, 57,1 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7). Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють добрі оцінки (середній бал – 3,5 із 5) із незначним коливанням – від 3,2 (так оцінили «логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін») до 3,7 («розклад занять» та «навантаження»).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Відкрите запитання анкети стосувалися покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 38 респонденток/-ів). Якщо в одній відповіді містилось кілька пропозицій, вони рахувались окремо.

Частина відповідей не містили пропозицій, у 10,5 % відповідей зазначалось, що ідей щодо покращення немає; 10,5 % від загальної кількості тих, які відповіли, підкреслювали, що все добре, все влаштовує.

Серед побажань 21,1 % стосувались розширення практичної складової курсів:

«Щоб викладачі давали більше практичного та теоретичного матеріалу на практичних заняттях, а не просто опитування с першої хвилини заняття»;

«Надайте змогу студентам отримувати більше практичних навичок»;

«Більше практики, спілкування з пацієнтами»;

«Більше практики та роботи з приладами у лікарнях»;

«Більше спілкування з лікарями»;

«Додати більше практики, що стосується нашої спеціальності»;

«Більше брати до уваги інтереси та пропозиції студентів щодо організації практичних занять»;

«Більше практичної частини та сучасних методів підходу до навчання».

Частина пропозицій (23,7 %) стосувались плану навчання та розподілу навчальних годин певних дисциплін:

«Вивчати дисципліну не за 3 місяці, а 1-2 роки, щоб мати можливість добре її засвоїти»;

«На мою думку, треба передивитися програму навчання з анатомії (дуже багато треба вивчити за короткий термін часу)»;

«Більш гармонійно поєднати поступове вивчення дисциплін»;

«Більше годин анатомії для ТМДЛ»;

«Більше уваги приділяти анатомії»;

«Змінити освітню програму, зробити більше часу для вивчення дисципліни (тому що якісно вивчати анатомію, фізіологію і тд за 1 семестр - дуже важко!)»;

«Раціонально скласти план навчання/дисципліни відповідні курсу»;

«Знизити навантаження анатомії»;

«Більше лекційних занять з окремих предметів (анатомія); збільшення годин практичних занять (лат. мова)».

Зафіксована також певна кількість (15,8 %) зауважень щодо методів викладання, методичного забезпечення курсів та оцінювання:

«Доступ з кожного предмету до навчальних матеріалів за яким нас навчають, адже те що викладено в Мудл не збігається з тим, що нам треба вивчити на практику, або презентації обрізані й нема можливості вивчити матеріал після лекції, або взагалі інші теми»;

«Модернізувати систему надання матеріалу та оцінювання його засвоєння»;

«Щоб на практичних заняттях викладач не тільки усне питання запитував, а ще розповідав и пояснював цю тему, а потім вже давав тести або усно питав»;

«Хотілося б, щоб викладачі спочатку пояснювали тему (доступно), а тільки потім давали тести або самостійні. Як на кафедрі мікробіології, де все доступно та зрозуміло. Окреме їм спасибі!»;

«Більше пояснень від викладачів»;

«Пропоную розтягнути програму, адже вона стисла і для нас студентів і для викладачів. Булою добре щоб на практиках викладачі опитували студентів, адже є деякі що ставлять оцінки не опитавши нас, не перевірили знання. Як отримати п'ятірку, якщо не запитують. Це лише на деяких парах. А так все добре».

Були ще й такі коментарі (26,3 %):

«Вирішити проблему з деякими корупційними та неприємними представниками кафедри медичної інформатики»;

«Спочатку було б чудово, щоб звернули увагу на результати опитування та виправили все, що не задовольняє студентів згідно ваших питань, щоб ми побачили зміни та під час наступного опитування дали максимальну оцінку»;

«Створити етичну раду, яка б незалежно та об'єктивно оцінювала та приймала роботу викладачів»;

«Зверніть увагу на професійність викладачів кафедри «Анатомія людини»;

«Прибрати Крок»;

«Дистанційне навчання»;

«Омолодити склад кафедр»;

«Надайте студентам можливість вибору викладача, особливо з мікробіології»;

«Ідальня»;

«По-перше, прибрати платні пропуски, ніде такого немає! Багато студентів працює і так нічого не встигають, а в результаті ще й платити за ці пропуски! Дуже обурена цим».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність була продемонстрована здобувачами/-ми з порядком і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін (про це знають 98,2 % опитаних), із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ (92 %), а також із порядком перескладання заліків та іспитів (86,6 %).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Найменше здобувачі обізнані з інформацією щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (64,3 %), з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (66,1 %), з інформацією про програми міжнародної академічної мобільності (67 %) та з заходами, які проводить психологічна служба університету (67 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондентки/-ти задоволені можливістю користуватися наданим доступом до міжнародних інформаційних ресурсів (78,6 %), платформами дистанційної освіти університету (74,1 %) та рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (74,1 %).

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (51,8 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (51,8 %), процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (58,9 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 15,2 % здобувачів, з яких 35,3 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 18,8 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами; 5,4 % — з представниками адміністрації, а 9,8 % конфліктували з іншими здобувачами освіти.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, було отримано 11 змістовних відповідей, що складає 9,8 % від загальної кількості опитаних.

Більшість коментарів стосувались різних аспектів взаємодії з викладачами:

«У некомпетентній поведінці викладачів до студента, ненормальне оцінювання об'єму роботи студента, ненормальне оцінювання навичок та умінь студента»;

«Викладач ставився не об'єктивно, упереджено. Знижував оцінки»;

«Поспішні висновки, визначення моїх обов'язків за моїм гендером»;

«Перескладання заборгованостей»;

«Сесія»;

«Я запізнилась на практичне заняття на 30 хвилин через раптову аварійну ситуацію з водопроводом в квартирі, довелось бути з аварійною бригадою та чекати, щоб виправили ситуацію, труба текла та вода майже затопила сусідів, попередила одногрупників. Коли зайшла до аудиторії, вибачилась та попросила дозволу зайти, на мене накричали та не впустили, я без ругані та суперечок, щоб не порушувати навчальний процес, вийшла та чекала в коридорі другої пари, щоб зайти перед початком 2 пари в зазначений в АСУ час без запізнення. Я зайшла до кабінету, ще раз вибачилась та запитала чи можна зайти на другу пару, викладач почав знов на мене кричати, хаяти та сказав, щоб я не з'являлась більше, що мені нб, двійка та я буду відпрацьовувати. Я ввічливо просила, щоб мене впустили, але викладач зовсім розсердився та виганяв мене. Такого відношення до себе я не терплю, я сказала, щоб ставив НБ, але я буду присутня і хоч би послухаю матеріал та запишу конспект. Мовчки сіла на вільне місце і слухала матеріал, тому що ми студенти медичного університету, та забороняти бути присутнім на важливій парі-жах. По закінченню пари я ще раз вибачилась за запізнення на першу та домовилась щоб мене прийняли на відпрацювання. Відпрацюю без проблем, адже я готувалась, однак ця

конфліктна ситуація дуже неприємна. Доросла людина(студент) такого грубого та безтактного відношення до себе терпіти не повинна. Я завжди ставлюсь поважно до викладачів та людей старших за мене, не дозволяю собі навіть спори, чого ж студент повинен терпіти?»

«Викладач не надав можливості відпрацювати пропуск».

Деякі коментарі містили описи конфліктів із одногрупниками:

«Я — вискочка, люблю задати питання викладачу на практиці, бо буває щось цікаве і незрозуміле, і зазвичай перша відповідаю, люблю робити цікавий діалог з викладачем. Ентузіазм мій, моїм одногрупники геть не подобається, чи то заздять чи то що, намагаються не привертати увагу, а я можу нагадати про те що вчили ми і на мене образяться бо хотіли приховати дз. Хочу бути правильно оцінена, і більше знати про свою професію. Звісно мене недолюблюють і слухати не хочуть. Да і оцінки ще потрібні для бюджету»;

«Інколи різні погляди з одногрупниками».

Були ще й такі коментарі:

«Щоб дочекатись допомоги, треба прикласти багато зусиль та бути наполегливим»;

«Конфлікт вже давно забутий, і згадувати не варто».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою. Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

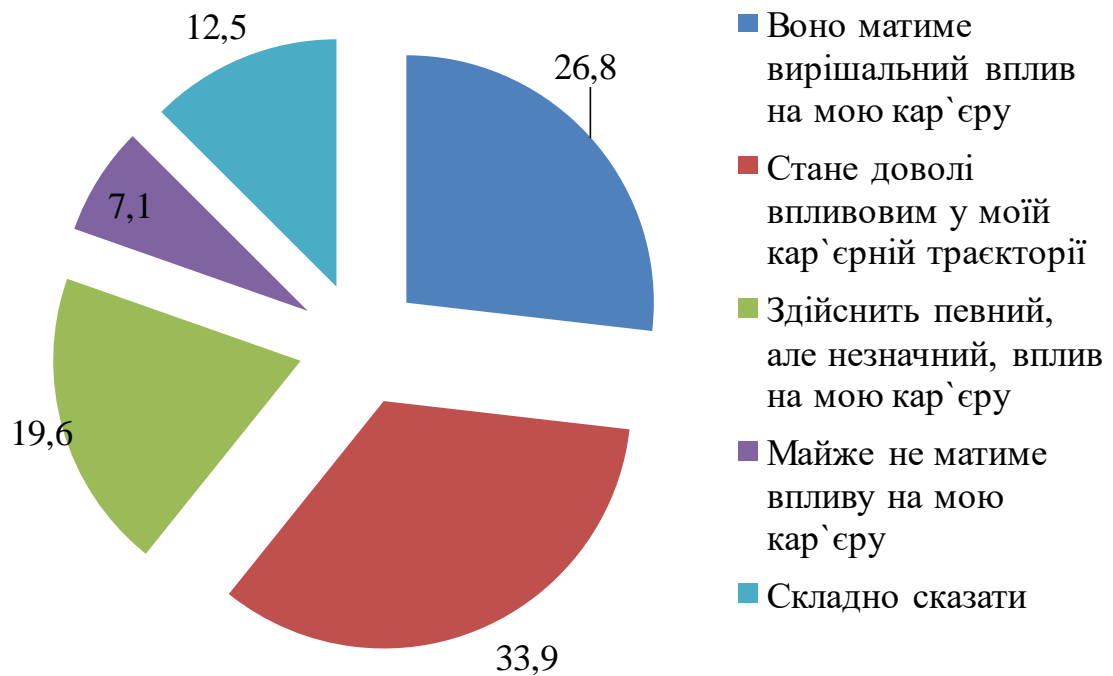

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває комунікабельність (56,3 %), відповідальність за власні дії (55,4 % опитаних) та вміння самостійно приймати рішення (53,6 %), тоді як розвитку таких навичок, як «вміння вести за собою» (26,8 %), «навички співпереживання» (25 %) та «активної життєвої позиції» (32,1 %) університет має приділити більше уваги. Респонденти/-ки ще скористались можливістю додати свої варіанти і додали такі навички, як «активність на занятті, бо без цього не отримати оцінки»; «дисциплінованість».

Переважна більшість опитаних (63,4 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 4,5 % респондентів/-ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 32,1 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11). Студентські «оцінки» є позитивними: 60,7 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, було 7,1 %.

Аналітичний звіт виконала 08.12.2021.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

Дзюба О.М.